

Celistvosti a ostatní filatelistický materiál

Celistvosti, formuláře a další neznámkový filatelistický materiál související s poštovním provozem v ghettu byly po skončení II. světové války poměrně dlouhou dobu spíše na okraji sběratelského zájmu. V důsledku všeobecné orientace filatelistů na celistvosti a poštovně historické doklady, ke které dochází v posledních desetiletích, se dostal do popředí zájmu i materiál související s terezínským ghettem.

I. Celistvosti

1. dopisnice do ghetta

1.1.	z protektorátu prostřednictvím Židovské náboženské obce v Praze (od roku 1943 pod názvem Židovská rada starších v Praze)	600
1.2.	z protektorátu přímo	2.800
1.3.	z říšského a okupovaných území	3.500
1.4.	z říšského a okupovaných území prostřednictvím Červeného kříže.....	2.400
1.5.	z neutrální a spřátelené ciziny.....	4.000
1.6.	z neutrální a spřátelené ciziny prostřednictvím Červeného kříže.....	4.500
1.8.	od člena pracovní skupiny v protektorátu	3.800
1.9.	od člena pracovní skupiny v říši	4.500
1.10.	ze sběrného tábora v Praze-Hagiboru.....	3.500
1.11.	ze sběrného tábora mimo území protektorátu	6.000
1.12.	z terezínského rodinného tábora v Osvětimi-Birkenau.....	10.000
1.13.	z jiného koncentračního či vyhlazovacího tábora nebo ghetta.....	12.000

2. dopisnice z ghetta

2.1.	do protektorátu prostřednictvím Židovské náboženské obce (resp. ŽRS) v Praze.....	400
2.2.	do protektorátu prostřednictvím poboček ŽNO (resp. ŽRS) v Praze	2.300
2.3.	do říšského a okupovaných území.....	2.500
2.4.	do říšského a okupovaných území prostřednictvím Červeného kříže	2.000
2.5.	do neutrální a spřátelené ciziny	3.500
2.6.	do neutrální a spřátelené ciziny prostřednictvím Červeného kříže	2.500
2.7.	do ostatní ciziny.....	4.000
2.8.	členů pracovní skupiny v protektorátu.....	4.000
2.9.	členů pracovní skupiny v říši.....	6.000
2.10.	do sběrného tábora v Praze-Hagiboru	4.000
2.11.	do sběrného tábora mimo území protektorátu.....	6.000
2.12.	do terezínského rodinného tábora v Osvětimi-Birkenau	20.000
2.13.	do jiného koncentračního či vyhlazovacího tábora nebo ghetta	20.000

3. dopisnice k avizování zásilky do ghetta a stvrzení příjmu balíku

3.1.	dvojitá dopisnice k avizování zásilky do ghetta a stvrzení příjmu avizovaného balíku ...	4.800
3.1.1.	I. část - dopisnice s avizem zásilky do ghetta	2.500
3.1.2.	II. část - dopisnice z ghetta se stvrzením příjmu avizovaného balíku	1.400
3.2.	dopisnice z ghetta se stvrzením příjmu neavizovaného balíku	250
3.3.	dopisnice z ghetta se stvrzením příjmu balíku z hromadné zásilky.....	2.500

4. obálka (Vorladung) pošty v ghettu s oznámením listovní nebo balíkové zásilky příjemci ... -.-

5. obálka dopisu do ghetta..... 15.000

6. obálka dopisu z ghetta

7. zálepka do ghetta

7.1.	z terezínského rodinného tábora v Osvětimi-Birkenau.....	12.000
7.2.	z jiného koncentračního či vyhlazovacího tábora nebo ghetta.....	15.000

8. pohlednice do ghetta

8.1.	fotografie pohlednicového formátu zasláná jako pohlednice	-.-
8.2.	pohlednice od účastníka transportu do Švýcarska z 5. 2. 1945.....	-.-

9. adresní nálepka z hromadné balíkové zásilky do ghetta..... 8.000

10. celý obal balíku či balíčku do ghetta, se všemi náležitostmi

10.1.	s nalepenou orazítkovanou připouštěcí známkou.....	30.000
10.2.	se strženou, vystřiženou či vytrženou připouštěcí známkou	5.000

Vedle uvedených druhů celistvostí by podle dobových pramenů měly existovat i další, o nichž nám však dosud není známo, že by byly na trhu nabízeny. Jde zejména o tyto celistvosti:

- 11.1. obálka dopisu odeslaného Židovskou radou starších v Praze nebo její pobočkou do ghetta
- 11.2. obálka dopisu z ghetta adresovaného ŽRS v Praze nebo její pobočce v protektorátu
- 11.3. telegram doručení do ghetta (s razítkem pošty v ghettu)
- 11.4. pohlednice do ghetta (mimo pohlednice uvedené v seznamu pod čísly 8.1. a 8.2.)
- 11.5. celistvost prokazatelně přepravená v místním styku mezi vězni ghetta

II. Formuláře pro zaslání či osobní vyzvednutí připouštěcí známky a pro stvrzení jejího převzetí

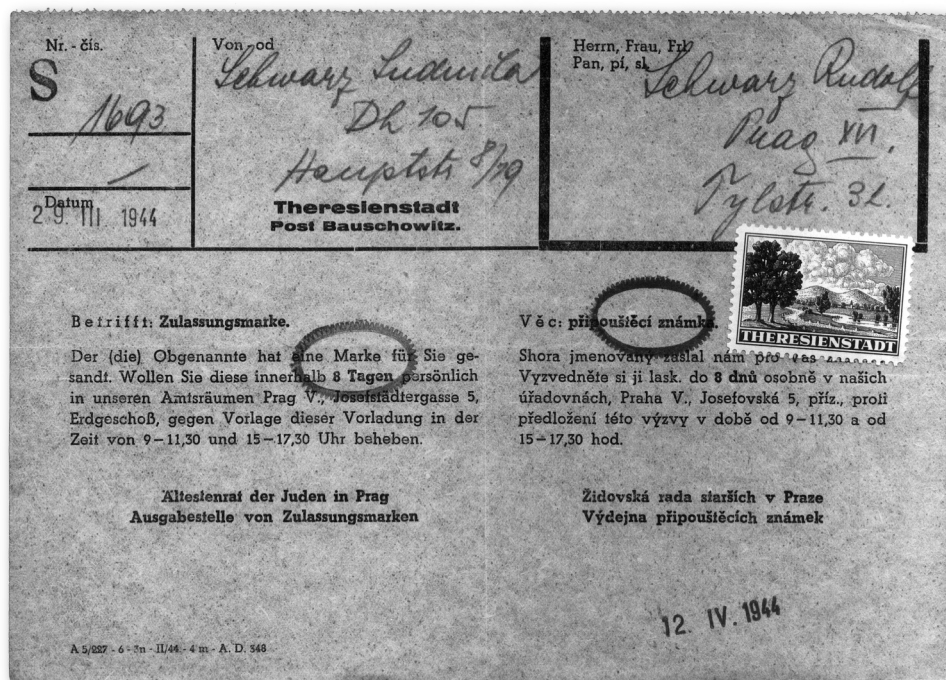
VOV formulář Židovské rady starších v Praze s výzvou k osobnímu vyzvednutí připouštěcí známky	
1a	s číslem 4456-7.43-G5-1N-1A51-vý..... 5.000
1b	s číslem A4/269-G5-1n-VII.43-10/m-A.D.348..... 1.400
1c	s číslem A4/269-G-2n-X.43-10/m-A.D.348 1.100
1d	s číslem A5/227-6-3n-II/44-4m-A.D.348..... 2.500
1e	s číslem A5/227-G-4n-IV/44-6000-A.D.348..... 1.100
1f	s číslem A5/227-G-5n-VI.44-5m-A.D.348..... 1.200
1g	s číslem A5/227-G-6n-IX.44-5m-DE 140 1.000
1h	s číslem A5/227-G 7n-II.45-2m-De 140 2.500
1i	s číslem A5/227-G 8n-IV.45-3m-De 140 3.500
2.	formulář pobočky Židovské rady starších v protektorátu s výzvou k osobnímu vyzvednutí připouštěcí známky 8.000
3.	formulář Židovské rady starších v Praze s druhou výzvou k osobnímu vyzvednutí známky 6.000
4.	formulář pobočky Židovské rady starších v protektorátu s druhou výzvou k osobnímu vyzvednutí připouštěcí známky 12.000
5.	dvojitý formulář Židovské rady starších v Praze pro příjemce připouštěcí známky s oznámením o zaslání připouštěcí známky a se stvrzenkou jejího příjmu
OZZ I. část formuláře - oznámení o zaslání připouštěcí známky	
1a	s číslem 4459-7-Gr-1n-1A51-do 5.000
1b	s číslem 4459-7.43-P05-1n-1A51-do 3.500
1c	s číslem A4/269a-G5-1n-VII.43-10/m-A.D.348..... 1.000
1d	s číslem A4-269a-G-2n-X.43-10/m-A.D.348 1.000
1e	s číslem A5/227a-G-3n-III.44-5/m-A.D.348 1.500
1f	s číslem A5/227a-G-4n-VI.44-5m-A.D.348..... 1.000
1g	s číslem A5/227a-G-5n-IX.44-5m-De140..... 1.300
1h	s číslem A5/227a-G-6n-II.45-2m-De140 2.500
OZZ II. část formuláře - stvrzenka příjmu připouštěcí známky (I. a II. část formuláře byly zhotoveny vždy společně, takže i u stvrzenek lze rozlišit osm různých variant; protože však nemají samostatná výrobní čísla, jednotlivě je neuvádíme)..... 10.000	
6.	dvojitý formulář pobočky Židovské rady starších v protektorátu pro příjemce připouštěcí známky s oznámením o zaslání připouštěcí známky a se stvrzenkou jejího příjmu
6.1.	I. část formuláře - oznámení o zaslání připouštěcí známky 6.000
6.2.	II. část formuláře - stvrzenka příjmu připouštěcí známky..... 9.000
III. Ostatní formuláře	
1.	formulář poštovní plné moci v ghettu..... -,-
2.	dvojitý formulář „Empfänger in Theresienstadt, Absender im Protektorat“ -,-
3.	potvrzení pošty v ghettu o příjmu žádosti o připouštěcí známku..... 3.000
4.	podací lístek na balíček či balík do ghetta
4.1.	s vylepenou známkou 300
4.2.	s otiskem výplatního stroje..... 1.000
4.3.	bez známky či otisku výplatního stroje..... 200
5.	nákladní list na zásilku do gheta -,-

Celistvosti do terezínského ghetta a celistvosti z terezínského ghetta do koncentračních a vyhlazovacích táborů a ghett se dochovaly většinou v horší jakosti v důsledku okolností, za jakých mohly být uchovány a nelze na ně uplatňovat obvyklá sběratelská kritéria kvality. Ceny v tomto katalogu se rozumí za tuto obvyklou (horší) jakost. Celistvosti ve velmi dobré jakosti se vyskytují méně často a jejich cena je vyšší. To neplatí pro celistvosti z ghetta zaslané ostatním adresátům, na které se obvyklá sběratelská kritéria kvality vztahují. Celistvosti adresované a doručené do ghetta a přepravené doporučeně či spěšně (popř. doporučeně a spěšně), bez ohledu na zemi odesílatele, se vyskytují jen výjimečně a jejich cena je výrazně vyšší než cena obyčejné celistvosti. Oddíl celistvostí by bylo možno rozpracovat mnohem podrobněji a uvést v něm přehled všech i jen hypoteticky existujících druhů celistvostí. V samostatných úsecích by pak byla např. rozlišena korespondence z a do jednotlivých států (Nizozemí, Dánsko, Slovensko, Maďarsko, Švýcarsko, Švédsko, Palestina a další), způsoby její přepravy atd. U řady z těchto položek však prozatím můžeme pouze předpokládat, že snad ve své době existovaly, avšak důkaz o tom, zda se zachovaly, dosud nemáme. Proto v katalogu uvádíme pouze ty položky, jejichž existence je věrohodně popsána a doložena. Ocenění pak provádíme pouze u těch z nich, které se vyskytují na trhu. U ostatních (existujících, ale na trhu se nevyskytujících) místo ceny uvádíme --.

Padělky celistvostí a formulářů

Byly předloženy úplné nebo částečné padělky celistvostí, i s otisky smyšlených razítek "pošty v ghettu". Zvláště nebezpečné jsou padělky vzniklé z pravých běžných celistvostí (obvykle dopisnice z ghetta nebo dopisnice z ghetta se stvrzením příjmu balíku) doplněných o otisky padělaných razítek. Vyskytly se i padělky formulářů pošty v ghettu, zhotovené obvykle na kopírovacím zařízení, a dále padělky dopisů vnitřní pošty v ghettu. Při nákupu vzácnějších celistvostí a formulářů doporučujeme vyžadovat ověření jejich pravosti důvěryhodným znalcem.

Často se vyskytují formuláře s výzvou k vyzvednutí připouštěcí známky, na nichž je tato známka (dodatečně) nalepena. Obvykle jde o snahu sběratelů uplatnit připouštěcí známku bez lepu či s nálepkou, nebo dokonce poškozenou. Pokud známku nelze bez poškození formuláře sejmut, jde vlastně o poškozený formulář.

Ukázka formuláře s výzvou k vyzvednutí známky, na něž byla tato známka dodatečně nalepena.

Prameny

1. Tribuna filatelistů, roč. XXIII/1943, č. 9, s. 102. PM sign. F 582.
2. Československá filatelie, roč. 1/1945, č. I, s. 10. PM sign. F 667.
3. K. F. Pešák: Pošta mezinárodního Červeného kříže. Filatelie, roč. XXIII/1973, č. 6, s. 170; Dr. Vratislav Palkoska: Padělký připouštěcích známek Theresienstadt. Filatelie, roč. XXVI/1976, č. 10, s. 306-8; Bohuslav Halíř: Významná výročí Tereziína. Filatelie, roč. 31/1981, č. 22, s. 681; Bohuslav Halíř: Balíky do Tereziína. Filatelie, roč. 32/1982, č. 2, s. 46-8; Dr. Miroslav Vostatek: O zásilkách do táborů utrpení. Filatelie, roč. 28/1978, č. 14, s. 436-7; Dr. Miroslav Vostatek: Pošta z ghetta Tereziín. Filatelie, roč. 35/1985, č. 3, s. 89; Dr. P. Gebauer - Ing. P. Bláha: Tereziínská pracovní komanda. Filatelie, roč. 36/ 1986, č. 11, s. 340-1. Vše PM sign. F 673.
4. Jaroslav Šíp: O Tereziínu v Růžové ulici. Filatelie, roč. XXIV/1974, č. 12, s. 374-5. PM sign. F 673.
5. Bohuslav Halíř: Tereziín - další zajímavosti. Filatelie, roč. 32/1982, č. 7, s. 200-1. PM sign. F 673.

Značky a vysvětlivky

**	- nepoužitá, svěží	A	- řádkové zoubkování 10 1/2
*	- nepoužitá, s nálepkou nebo stopou po nálepce	B	- nezoubkovaná (□)
(*)	- nepoužitá, bez lepu	C	- řádkové zoubkování 10 3/4
**x ¹	- nepoužitá, svěží, se škrtem provedeným v tiskárně silnou barevnou tužkou (vesměs modrou) na lícni straně	Dz	- dvojitě zoubkování
⊙	- razítkovaná (v poštovním provozu)	Sn	- svisle nezoubkovaná
(*)x ²	- nerazítkovaná, bez lepu, s jedním či více škrty provedenými tužkou na lícni straně na dodací či průchozí poště	Vn	- vodorovně nezoubkovaná
⊙ ⁵	- s razítkem z ochoty Bohušovice nad Ohří v červenci 1943	I	- zkusmý tisk - světle zelený
⊙ ⁶	- s razítkem z ochoty Bohušovice nad Ohří v březnu 1945	II	- zkusmý tisk - černý
⊙	- dodatečně orazítkovaná	III	- zkusmý tisk - tmavě zelený
△	- malý výstřížek z obalu balíku či balíčku se známkou a celým otiskem razítka	IV	- zkusmý tisk - zelený s odlišnou kresbou - slabé mraky
△ ³	- velký výstřížek z obalu balíku či balíčku se známkou a celým otiskem razítka a s alespoň částí adresy příjemce	V	- zkusmý tisk - tmavě zelený na žlutém papíru
△ ⁴	- ústřížek balíkové průvodky s celou orazítkovanou frankaturou a orazítkovanou připouštěcí známkou (s datem razítka jen z prvních týdnů po zavedení připouštěcí známky)	DT	- dvojitý tisk
		PDT	- převrácený dvojitý tisk
		ZZ	- zkouška zoubkování
		PrA	- propagační aršík pro Červený kříž
		ZPrA	- známka z PrA
		1.000	- cena kurzivou = stanovena odhadem
		-,-	- cenu nelze prozatím stanovit, protože se na trhu nevyskytuje
		-?-	- nedoložený výskyt
		ŽRS	- Židovská rada starších
		ŽNO	- Židovská náboženská obec
		TL (4)	- tiskový list (a počet jeho známek)
		TD (4)	- tisková deska (a počet jejích polí)

Faksimile propagačního aršíku pro Červený kříž, které bylo přílohou prvního vydání této knihy.